

Uhensigtsmæssig specialisering af folkeskolen

Af Erik Schmidt, lærer, medlem af uddannelsestænketanken SOPHIAs ledelse

Folkeskolerne er begyndt at specialisere sig for blandt andet at kunne hamle op med privatskolerne skriver *Fyens Stiftstidende* den 11. maj og nævner, at flere folkeskoler i dag tilbyder profiler som sprog, idræt, naturfag og musik.

På en folkeskole i Esbjerg har man en linje for særligt begavede børn og på en skole i Valby er nogle elever delt efter, om de ønsker lektier, eller de gerne vil være fri.

Der kan være god mening i at man forsøger at gøre indhold og form i undervisningen af især de ældste elever mere spændende. Men det svarer ikke til folkeskolens ånd og bogstav at opdele eleverne efter intelligens eller flid.

Profilering og markedsføring hører hjemme, hvor der konkurreres om at sælge en vare. Men folkeskolen har ikke noget at sælge. Den er gratis. Derfor er der ingen egentlig konkurrence – kun en ideologisk kamp om, hvem der klarer opgaven bedst – den offentlige eller den private skole.

Konkurrencebetingelserne er dog ikke lige. Selv om privatskoler også lever af offentlige tilskud, har de store "konkurrencefordele". De kan fastlægge en klassekvotient på fx højst 18 elever. De kan afvise og bortvise vanskelige elever. Den sociale status blandt privatskolernes elever er langt højere, og de tungeste sociale og kulturelle opgaver (herunder tosprogsproblematikken) overlades til folkeskolen.

De aktuelle profileringsmanøvrer har derfor ikke noget med konkurrencen fra privatskolerne at gøre, men er udtryk for to forhold: 1) indretning af folkeskolen til et politisk bestemt simuleret konkurrenceforhold mellem de enkelte skoler. 2) almindelig rådvildhed efter mange års usaglig kritik af folkeskolen (først tisser man på den, bagefter siger man, den lugter).

Den historiske ide med folkeskolen er imidlertid gennem oplysning og fællesskab at danne elever til myndige borgere og holde sammen på "folket". Som én af samfundets sidste fælleskulturelle institutioner, har vi en kulturel og social kapital at forvalte. Folkeskolen har altid hvilet på et fundament af tillid, generøsitet, frihed, lighed, solidaritet og demokrati. Det er denne kapital, den enkelte skole nu trækker på i forsøget på at opnå en hurtig gevinst.

Udviklingen vil udbygge mig-kulturen og kynismen i skolen og samfundet, hvilket mange elever allerede lider under. Profileringen optrapper konkurrencen mellem de enkelte skoler, fordi man kaprer elever fra hinanden. Det skaber flere uheldige sideeffekter. Flere og flere elever vil forvirret pendle rundt mellem markedets mest indbydende tilbud. En negativ spiralbevægelse sættes i gang, så nogle skoler vil blive mere og mere attraktive, andre det modsatte. Rollen som lokalområdets skole vil blive nedprioriteret.

Der bliver gnavet af på tillidskapitalen. De skoler, som frivilligt profilerer sig, må derfor besinde sig på, om de vil satse på kortvarige, selvtilstrækkelige og forbrugeristiske gevinster, som på længere sigt kan blive et tab for hele folkeskolen som fælles kulturinstitution.

